

Вакцинація за професіями: чи потрібно дорослим корегувати графік щеплень залежно від роду занять?

Залежно від роду занять ви можете мати підвищений ризик зустрічі з тим чи іншим інфекційним захворюванням. Календарна та додаткова вакцинація збереже ваше здоров'я, дозволить уникнути пропуску робочих днів через хворобу та попередить зараження ваших колег. Пропонуємо вашій увазі адаптовані рекомендації CDC – Центрів з контролю та профілактики захворювань в США (Centers for Disease Control and Prevention).

Які щеплення важливо отримати всім дорослим незалежно від роду занять?

Усім дорослим незалежно від роду занять важливо отримати такі щеплення:

- Від дифтерії та правця кожні 10 років (якщо даних про проведені щеплення нема, тоді вводиться первинний курс із трьох доз вакцини АДП-М з подальшою ревакцинацією кожні 10 років; мінімальний інтервал між 1-ю та 2-ю дозою – 1 місяць, мінімальний інтервал між 2-ю та 3-ю дозою – 6 місяців);
- Від грипу щорічно (в Україні наразі зареєстровано інактивовані вакцини Ваксигрип тетра, Джисі Флю квадрівалент, Інфлувак тетра);
- Від COVID-19 (в Україні наразі доступні вакцини Coronavac, Comirnaty, Jcovden).

Також з урахуванням виду діяльності дорослим рекомендовано отримати ті чи інші додаткові щеплення.

Працівникам сфери охорони здоров'я рекомендовано щепитись від:

Кашлюку	У випадку відсутності ревакцинації в дорослому віці – одна доза вакцини АаКДП-М (Бустрикс)
Менінгококової інфекції	Працівникам лабораторій, які контактують зі зразками N. Meningitidis – одна доза вакцини Менактра чи Німенрикс (бустерна доза кожна 5 років, якщо ризик інфікування зберігається)
Кору, епіпаротиту	У випадку відсутності достовірних даних про щеплення чи перенесені захворювання – дві дози КПК з мінімальним інтервалом 1 місяць
Краснухи	У випадку відсутності достовірних даних про щеплення чи перенесене захворювання – одна доза КПК
Поліомієліту	У випадку відсутності даних про щеплення – 3 дози інактивованої вакцини ІПВ (мінімальний інтервал між 1-ю та 2-ю дозою – 1 місяць, мінімальний інтервал між 2-ю

	та 3-ю дозою – 6 місяців). В інших випадках – одна бустерна доза ІПВ, якщо є підвищений ризик інфікування (наприклад, робота в гуманітарних центрах для біженців з поліоендемічних країн). Можна використати для ревакцинації вакцину Бустрикс поліо, якщо потрібна також ревакцинація від кашлюку, правця та дифтерії
Вітряної віспи	У випадку відсутності достовірних даних про щеплення чи перенесене захворювання – дві дози вакцини Варілрикс чи Варівакс з мінімальним інтервалом 1 місяць
Гепатиту В	У випадку відсутності даних про щеплення – три дози вакцини Енджерікс з мінімальним інтервалом 1 місяць

Працівники медичних, дослідницьких та промислових лабораторій мають бути імунізовані від таких інфекцій:

Гепатиту А	У випадку досліджень вірусу гепатиту А чи участі у виробництві вакцини від гепатиту А (вакцина Хаврикс; мінімальний інтервал між 1-ю та 2-ю дозами – 6 місяців)
Гепатиту В	У випадку досліджень вірусу гепатиту В чи участі у виробництві вакцини від гепатиту В (якщо працівник не був щеплений від гепатиту В в дитинстві – три дози вакцини Енджерікс з мінімальним інтервалом 1 місяць)
Японського енцефаліту	У випадку роботи з вірусом японського енцефаліту. Бустерна доза за 12 місяців від первинного курсу, якщо ризик зараження зберігається
Менінгококової інфекції	У випадку роботи зі зразками n.meningitidis – одна доза вакцини Менактра або Німенрикс. Бустерна доза за 5 років, якщо ризик інфікування зберігається
Поліомієліту	У випадку роботи з вірусом поліомієліту та відсутності даних про щеплення – три дози ІПВ (мінімальний інтервал між 1-ю та 2-ю дозою – 1 місяць, мінімальний інтервал між 2 та 3 дозою – 6 місяців). В інших випадках – одна бустерна доза ІПВ, якщо є підвищений ризик інфікування. Можна використати для ревакцинації вакцину Бустрикс поліо, якщо потрібна також

	ревакцинація від кашлюку, правця та дифтерії. Якщо після отримання первинного курсу з 3-х доз підвищений ризик інфікування зберігається, вводиться 1 бустерна доза.
Сказу	У випадку роботи з вірусом сказу (вакцина Верораб або Індіраб за схемою профілактичної вакцинації: 3 дози за схемою 0-7-28 днів, 1 бустерна доза за 1 рік, подальші бустерні дози кожні 5 років, якщо ризик інфікування зберігається)
Черевного тифу	У випадку роботи з s.typhi
Жовтої лихоманки	У випадку роботи з вірусом жовтої лихоманки. Бустерна доза кожні 10 років, якщо ризик зберігається

Працівники сфери освіти мають бути щеплені від таких інфекцій:

Гепатиту А	В якості постконтактної профілактики нещеплених працівників у випадку виникнення спалаху в дитячому колективі (вакцина Хаврикс)
Гепатиту Б	Якщо в колективі є дитина чи працівник з гострою формою гепатиту Б або носій вірусу, а працівник не був щеплений в дитинстві – три дози вакцини Енджерікс-В з мінімальним інтервалом 1 місяць
Кору, епіпаротиту	У випадку відсутності інформації про щеплення чи перенесені захворювання – дві дози КПК з мінімальним інтервалом 1 місяць
Краснухи	У випадку відсутності інформації про щеплення чи перенесене захворювання – одна доза КПК
Менінгококової інфекції	Для постконтактної профілактики у разі виникнення спалаху захворювання на вакцинокерований штам в дитячому колективі – одна доза вакцини Менактра чи Німенрікс
Вітряної віспи	У випадку відсутності даних про щеплення чи перенесене захворювання – 2 дози вакцини Варілірікс чи Варівакс

Кашлюку	У випадку відсутності ревакцинації в дорослому віці – 1 доза вакцини АаКДП-М (Бустрикс)

Особи, що працюють з тваринами та тваринним матеріалом (ветеринари, працівники зоопарків, дослідники дикої природи, мисливці, лісники, працівники ветеринарних лабораторій, зооволонтери, працівники служб контролю тварин, працівники притулків для тварин, таксідермісти, працівники боєнь) мають бути імунізовані від таких інфекцій:

Гепатиту А	Дві дози вакцини Хаврикс з мінімальним інтервалом 6 місяців
Сказу	Профілактична вакцинація вакцинами Індираб чи Верораб (3 дози за схемою 0-7-28 днів, 1 бустерна доза за 1 рік, подальші бустерні дози кожні 5 років)
Правця, дифтерії	У випадку відсутності даних про щеплення – курс вакцини АДП-м з 3-х доз. Всім іншим – ревакцинація кожні 10 років (Примітка: у випадку травми, в тому числі від укусу тварини, бустерна доза вводиться, якщо з моменту останньої ревакцинації пройшло більше 5 років)
Гепатиту В	У випадку відсутності даних про щеплення – 3 дози вакцини Енджерікс-В з мінімальним інтервалом 1 місяць

Працівникам гуманітарних місій, центрів допомоги біженцям рекомендовано вакцинуватись від таких інфекцій:

Поліомієліту	У випадку відсутності даних про щеплення – 3 дози ІПВ (мінімальний інтервал між 1-ю та 2-ю дозою – 1 місяць, мінімальний інтервал між 2-ю та 3-ю дозою – 6 місяців). Можна використати для ревакцинації вакцину Бустрикс поліо, якщо потрібна також ревакцинація від кашлюку, правця та дифтерії. Якщо після отримання первинного курсу з 3-х доз підвищений ризик інфікування зберігається, вводиться одна бустерна доза.
Кору, епіпаротиту	У випадку відсутності інформації про щеплення чи перенесені захворювання – дві дози КПК з мінімальним інтервалом 1 місяць
Краснухи	У випадку відсутності інформації про щеплення чи

	перенесене захворювання – одна доза КПК
Гепатиту В	У випадку відсутності даних про щеплення – 3 дози вакцини Енджерикс-В з мінімальним інтервалом 1 місяць

Працівникам харчової промисловості та персоналу установ громадського харчування окрім календарних вакцин необхідно отримати щеплення від гепатиту А (вакцина Хаврикс, 2 дози з мінімальним інтервалом 6 місяців). Якщо за віком працівник не був щеплений від гепатиту В (воно було введено до Національного календаря у 2000 році), то потрібно отримати курс з 3-х доз вакцини Енджерикс-В з мінімальним інтервалом 1 місяць. За потреби можна також застосовувати комбіновану вакцину Твінрикс (від гепатиту А та гепатиту В).

Персоналу з обслуговування водоочисних споруд окрім календарних необхідно отримати щеплення від гепатиту А (вакцина Хаврикс, 2 дози з мінімальним інтервалом 6 місяців).

Спортсменам необхідно отримати курс щеплень від гепатиту В, якщо вакцинацію не було проведено в дитинстві.

Військовим окрім календарних вакцин необхідно отримати щеплення від гепатиту А (вакцина Хаврикс, 2 дози з мінімальним інтервалом 6 місяців). Якщо за віком військовослужбовець не був щеплений від гепатиту В (вакцинацію від цієї інфекції було введено до Національного календаря у 2000 році), то потрібно отримати курс з 3-х доз вакцини Енджерикс з мінімальним інтервалом 1 місяць. За потреби можна також застосовувати комбіновану вакцину Твінрикс (від гепатиту А та гепатиту В).

Додаткову інформацію щодо вакцинації за видом діяльності можна уточнити в таблиці з наказу МОЗ [№595](#), яку наведено нижче.

Щеплення для профілактики	Групи, що підлягають щепленню
Вітряної віспи	Здорові діти, які досягли 12-місячного віку і не хворіли на вітряну віспу; діти при вступі до дитячого дошкільного закладу та школи, які раніше не хворіли на вітряну віспу; працівники охорони здоров'я та освіти, які мають високий ризик інфікування і не хворіли на вітряну віспу
Гепатиту А	Персонал установ громадського харчування та підприємств харчової промисловості, який бере участь у

	приготуванні (виробництві), транспортуванні та реалізації продуктів харчування; військовослужбовці, співробітники МВС України, пожежники, персонал служб спеціального призначення (оперативні служби); персонал з обслуговування водоочисних споруд, водопровідних мереж, з обслуговування каналізаційних систем та каналізаційних очисних споруд; особи, які беруть участь у миротворчих заходах, наданні гуманітарної допомоги тощо; особи, які вживають наркотичні речовини внутрішньовенно, ВІЛ-інфіковані; особи, що проживають в ендемічних регіонах щодо гепатиту А; особи, які подорожують до регіонів з високою ендемічністю щодо гепатиту А; особи, які спілкувалися з хворим на гепатит А в осередках інфекції
Гепатиту В	Медичні працівники; військовослужбовці, співробітники МВС України, пожежники, персонал служб соціального призначення (оперативні служби); персонал та пацієнти закритих закладів (закладів з надання психіатричної допомоги тощо); персонал та особи, що перебувають у закладах виконання покарань; персонал сфери послуг, що за специфікою своєї професійної діяльності може мати контакт з біологічними рідинами людини (перукарі, персонал салонів краси, масажисти тощо), а також особи, які навчаються за цими спеціальностями; спортсмени; особи, які вживають наркотичні

	речовини внутрішньовенно, ВІЛ-інфіковані, особи з венеричними захворюваннями; особи, які часто змінюють сексуальних партнерів; жінки, котрі надають сексуальні послуги; чоловіки, котрі мають статеві стосунки з чоловіками; молоді люди віком 20-40 років, у першу чергу жінки; хворі на хронічні та онкологічні захворювання з хронічною печінковою недостатністю; особи, які подорожують до регіонів з високою ендемічністю щодо гепатиту В
Грипу	Військовослужбовці, будівельники, працівники Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ України, медичні працівники тощо; особи, які доглядають хворих на грип удома; діти із 6-місячного віку; особи похилого віку після 60 років; трудові колективи підприємств, установ, організацій; жінки, які планують вагітність, під час епідемії грипу; вагітні
Кашлюку	Ревакцинація раніше вакцинованих дітей та дорослих для профілактики кашлюку
Краснухи	Дорослі для профілактики краснухи, ВІЛ-інфіковані (відповідно до глави 3 розділу II цього Календаря)
Епідемічного паротиту	Дорослі для профілактики епідемічного паротиту, ВІЛ-інфіковані (відповідно до глави 3 розділу II цього Календаря)
Кору	Дорослі для профілактики кору, ВІЛ-інфіковані (відповідно до глави 3

	розділу II цього Календаря)
Пневмококової інфекції	Діти та дорослі для профілактики пневмококової інфекції; діти із закритих колективів; особи похилого віку, особливо які мешкають в інтернатах
Менінгококової інфекції	Діти та дорослі для профілактики менінгококової інфекції
Папіломавірусної інфекції	Для запобігання виникненню цервікальної інтраепітеліальної неоплазії 2-3-го ступенів та раку шийки матки, піхви, вульви, генітальних кондилом (у чоловіків та жінок) та інших захворювань, що спричиняються вірусом папіломи людини
Ротавірусної інфекції	Для профілактики гастроентеритів, що спричинені ротавірусом
Захворювання, для імунопрофілактики яких існує вакцина, зареєстрована в Україні	Особи, які бажають зробити щеплення в лікувально-профілактичних закладах за направленням лікаря

Джерело: Національний портал з імунізації vaccine.org.ua, розроблений за ініціативи Голови Національної технічної групи експертів з імунопрофілактики – Федора Лапія, за підтримки Міністерства охорони здоров'я України та ДУ «Центр громадського здоров'я» МОЗ України, завдяки підтримці американського народу в рамках проекту USAID «Розбудова стійкої системи громадського здоров'я».